

Аналітична оцінка ситуації у хімічній промисловості України та на внутрішньому товарному ринку хімічної продукції за підсумками 1 кварталу 2023 р.

Аналітична довідка розроблена на основі доступних та репрезентативних статистичних даних (Держстат України, територіальні органи Держстату, Державної митної служби України та ін.), власних експертних оцінок та розрахунків, відкритих даних ЗМІ, сайтів компаній, комунікативної інформації. Актуалізована версія станом на 30.04.2023. Документ постійно оновлюється.

За оцінками ДП «Черкаський НДІТЕХІМ», станом на 01.04.2023 в хімічній промисловості (виробництво хімічних речовин та хімічної продукції, гумових і пластмасових виробів) функціонує з різним режимом завантаження виробничих потужностей близько 3120 підприємств (52% підприємств, які функціонували та були економічно активними на початок року).

Загальна кількість діючих хімічних підприємств, за даними Держстату України, на кінець 2022 р. становила 6480 підприємств, з яких 2591 підприємств – у виробництві хімічних речовин та хімічної продукції, 3890 підприємств – у виробництві пластмасових та гумових виробів

Усього в хімічній промисловості станом на 1 жовтня 2022 р. було зареєстровано близько 7330 підприємств, з яких значна частина є недіючими (близько 43%).

За підсумками січня-березня 2023 р. індекс товарного

виробництва у виробництві хімічних речовин та хімічної продукції порівняно з аналогічним періодом 2022 року, за розрахунками ДП «Черкаський НДІТЕХІМ», зменшився на – 19-20%, гумових та пластмасових виробів – 9-10%.

У 2023 році в хімічній промисловості України продовжує спостерігатися висока ступінь невизначеності та діє значна кількість негативних факторів, які впливають на ситуацію в хімічній галузі: триваючі військові дії, фізичне руйнування та призупинення діяльності значної частини ключових підприємств, значний ріст (та/або волатильність) цін на усі складові собівартості хімічної продукції, нестабільність замовлень (попиту), відсутність обігових коштів, розірваність частини логістичних внутрішніх поставок та експорту (певна частина їх так і не змогла відновитися), відтік персоналу та проблеми з його ротацією (і виробничого, і інженерно-технічного, і управлінського персоналу) тощо.

Все ще триває «рваний» режим роботи багатьох підприємств. Рівень завантаження виробничих потужностей більшості економічно активних хімічних підприємств є нижчою від 50%.

Найбільш критичним залишається фактор зниження попиту та обсягів збуту продукції (через падіння платоспроможного попиту), можливість утримання конкурентних цін на кінцеву товарну продукцію через високу волатильність цін на сировину та енергоресурси і значні обсяги конкуруючого імпорту.

В той же час, слід зазначити, що частина хімічних підприємств, починаючи з другої половини 2022 р. і упродовж 1 кварталу 2023 р., продовжувала адаптуватися до нових умов свого функціонування та почала частково відновлювати своє виробництво і відпрацьовувати нові ланцюги поставок сировини та збуту продукції.

Це стосується у найбільшій мірі секторів, які виробляють ліквідну сировину та напівсировину (особливо мінеральну, експортоорієнтовані продукти неорганічної та органічної хімії,

декстрини, казеїни та казеїнати, жирні амінокислоти тощо), а також споживчу продукцію нееластичного та стабільного попиту (гумові вироби, пластмасові вироби, мило, синтетичні миючі засоби, ефірні олії, косметичні та парфумерні вироби, добрива та засоби захисту рослин у дрібному фасуванні та ін.).

Загалом у першому кварталі у передсезонний період стабільно працювали два основні підприємства по випуску азотних добрив. У першому кварталі випуск азотних добрив в Україні становив 585 тис.т у ф.в. (практично на рівні аналогічного періоду 2022 р.)

Продовжують відновлювати свою роботу підприємства, які розташовані у відносно безпечних регіонах, або ті, які здійснили релокацію в такі регіони, або підприємства, які експортували до ЄС та інших сусідніх країн у значних обсягах товарну продукцію та наразі хоча б частково відновили такі поставки. Відносну стабільність демонструють також компанії, які є партнерськими або афілійованими з європейськими або іншими іноземними компаніями.

За оцінками ДП «Черкаський НДІТЕХІМ», загальний обсяг реалізації хімічної продукції в Україні у січні-березні 2023 року склав у д.ц. близько 28 млрд.грн. (січень-березень 2022 р. – 31,7 млрд. грн.), у т.ч. у виробництві хімічних речовин та хімічної продукції – 15 млрд.грн (січень-березень 2022 р. – 19,8 млрд. грн), гумових та пластмасових виробів – 13 млрд.грн (січень-березень 2022 р. – 11,8 млрд. грн.).

При цьому індекс цін у виробництві хімічних речовин та хімічної продукції становив, за оцінками ДП «Черкаський НДІТЕХІМ», у січні-березні 2022 р. 125%, у виробництві гумових та пластмасових виробів – 130-135%.

Втрати продаж у січні-березні 2023 р. у фізичному вимірі у більшості товарних груп хімічної продукції порівняно з аналогічним періодом 2022 р. становили від 10 до 90% (низька статистична база).

Однак цей показник є досить неоднорідним з високим рівнем варіативності в залежності від сектору та регіональної структури товарного виробництва, а також підприємства-виробника.

[Завантажити повний текст](#)